

CANONICI.

Canonici Cathedralis non emittentes professionem fidei ex præscripto S. Conc. Trid. « non faciunt fructus suos, » Fructus tamen Præbendæ, non verò Distributionum, uti saepe respondit S. Congr. Inst. Eccl. 60. n. 11. Nec ad eam penam incurrendam requiritur sententia declaratoria, ut ex Synodo Farfensi firmatur. Inst. Eccles. 57. n. 15.

Professio fidei à Canonicis emitenda ex Constitutione Pii IV, non obligat Canonicos aliarum Collegiarum, sed Cathedralium tantummodo. Inst. Eccles. 60. n. 1. ex pluribus Decretis S. C.

Hæc fidei professio personaliter præstanda est, non verò per procuratorem, ut ex Decreto S. C. ibid. n. 3, quod adeo verum est, ut si quis Romæ existens obtinuerit facultatem professionem hanc emitendi coram Cardinali Vicario, teneatur illam repetere coram Ordinario simul ac in locum residentiae pervenerit, ut in eadem facultate exprimi solet. ibid. num. 3.

Canonici et beneficiati tenentur ex jure ecclesiastico recitare Officium divinum cum eo discrimine, ut beneficiati ubique locorum possint huic muneri satisfacere; Canonici verò Cathedralium, vel Collegiarum præstare id in Choro teneantur. Inst. Eccles. 107. n. 7.

Canonici tenentur recitare divinam psalmodiam in Choro, adiungentes sese eidem Choro, nec sufficit si tantum assistant, alioquin non faciunt fructus suos, nisi tamen adfuerit privilegium Apostolicum non præsumptum, nec abrogatum. Ita in Encyclica ad Episcopos Italie, *Cum semper*. Bull. Tom. I, n. 103.

Nec solum tenentur assistere, sed etiam alta voce recitare, et associare cantum Horarum Canonicarum, nulla in contrarium obstante consuetudine, ut ex dispositione S. C. Trid. Sess. 24. c. 12. de Reform. evincitur. Inst. Eccl. 107. n. 16. Idcirco tenentur Canonici, et alii addicti choro cantum Gregorianum addicere, ut in folio exhibito S. Congr. in causa Murana Mansionarie die 13 Novembr. 1735, à Secretario ejusdem Congregationis demonstratur. Inst. Eccles. 107. n. 16.

In Tridentino quidem injunctum est, ut omnes « Divina per se, et non per substitutos compellantur obire officia, » sed ut censuit S. C., non est sublata Capitularibus facultas « sese in vicem substituendi, dummodo substituens et substitutus eidem servitio adscripti non sint. » Cavendum est tamen ne nimis frequentes sint istæ substitutiones. Non possunt uti hac facultate illi Canonici qui extra civitatem, vel suburbia consistunt. Nec ea uti potest nisi Canonicus, vel Mansionarius, non verò Coadjutores eorum, ut ex pluribus decretis S. Congr. ibid. n. 17. 18.

Si Chorus Ecclesiæ efficiatur incommodus, putâ hyemali tempore, potest adaptari eidem muneri præstando aliqua Capella ejusdem Ecclesiæ, ut ex Decreto S. C. ib. n. 19.

In ordine ad recitationem Horarum præfertur illa sententia,

EX OPERIBUS BENEDICTI XIV.

221

quæ docet, eos, qui horis admiscent jocos, risus et cachinnos, et cætera, et confabulationes in choro, reos esse peccati gravis, et ad restitutionem teneri. ib. num. 25.

In Decretali *Dolentes de Celebr. Miss. poena* in eos, qui hæc aut similia agunt, suspensio indicitur; hæc tamen suspensio est ferendæ, non latæ sententiae, ut explicavit Honorius III. in cap. 3. de *Vita et Honest. Clericor.* inserto in quinta compilatione Decretalium edita à Cironio. ib. n. 29.

Mos non multandi Canonicos, nisi cum supervenerint in Choro post absolutum primum Nocturnum cum Lectionibus, vel post sex priores Psalmos in Matutinis de Feria, eliamsi consuetudo adsit, reprobatur à S. Congr. Conc. in Interramensi visitationis die 24 Maii 1674. ib. n. 23.

Quanquam in Choro teneantur recitare semel in hebdomada Oficium defunctorum, extra Chorum tamen non tenentur, quod etiam de Officio B. M. Virginis, Psalmis Pœnitentialibus, et Gradualibus definivit S. Pius V. in sua Const. LXIV. Inst. Eccles. 107. n. 9.

Missa Conventualis, quanquam non veniat nomine Horarum Canonicarum, venit tamen nomine divini Officii; quare si Cathedralis et Collegiarum, Canonici tenentur ad quotidianum officium divinum, tenentur etiam ad quotidianam celebrationem ejusdem Missæ. ib. n. 11.

Immemorialis consuetudo non excusat Canonicos Cathedralium et Collegiarum insignium à residentia; bene tamen in Collegiatis non insignibus et ruralibus, in quibus adeo tenuerunt non reditus, ut Canonici aliunde non habentes, unde vivant non habeant. Inst. Eccles. 107. n. 2. ex Decreto S. C.

Absentia à Choro per tres menses non intelligitur permitta à Tridentino, si Ecclesiæ Constitutiones servitum totius anni absque ulla intermissione requirant, ut explicatum est in Decreto S. C. Inst. Eccl. 107. n. 31. Qua in re nulla contraria consuetudo etiam immemorabilis admittitur, ut censuit S. C. in suo Decreto. ibid.

Ad vacationem trium mensium concessam à Tridentino non requiritur licentia Episcopi, si tamen intra Diœcesim consistant; requiritur autem vicissim, si se ab illa absentent; petita tamen non debet ab Episcopo negari; ita ex Decreto S. Congr. ibid. n. 36.

Canonici vigore trimestris à Conc. Trid. sibi concessi non possunt simul abesse à Choro ultra tertiam partem uno et eodem tempore, nec vacationem hanc obtinere possunt tempore Quadragesimæ, et Adventus, et in festis solemnioribus. Ita ex Decreto S. Congreg. ibid. n. 34.

Pro absentibus habentur, qui absunt ab Ecclesiæ servitio tot vicibus, ut præscripta quantitas trium mensium annuo spatio pereretur. Ita ex Decr. S. C. ib. n. 32. Hinc S. Congregatio in aliis decretis ibid. num. 33. relatis, decidit plusquam trimestrem valere, ut censeantur absentes. Nec approbavit eadem S. Congregatio illos, qui calculum conficiebant ab hora in horam, et non à die in diem. ibid.

Absentes à servitio tempore vacationis non lucrantur distributiones quotidianas, nisi concessæ sint illis à Constitutionibus confirmatis à SS. Pontificibus ante Conc. Trid. Ita ex Decreto S. Congregationis. ibid.

Canonici qui abfuerint ultra trimestre non sunt citandi, ut veniant ad servitium Ecclesiæ, qua in re differunt à curatis non residentibus, qui ex Concilii præscripto citandi vel admonendis sunt, ut contra illos procedatur. Vocantur igitur Canonici, ut deducant causam cur non debeant privari medietate, sive omnibus fructibus juxta præscriptum S. Concilii. Ita ex Decreto S. C. ibid. num. 37.

Porro ut tunc procedatur ad privationem Canonicatus, præcedere debet trium annorum absentia, tum expediendæ sunt tres citationes contra absentem, qui dein expectandus est per sex menses, iisque elapsis, si non compareat, ad sententiam privationis procedatur. Ita ex Decreto S. C. ib.

Attamen intra hoc triennium expectationis procedi potest ad suspensionem delinquentis juxta dispositionem Cap. Ex. tuæ, de Cleric. non resid. Quod etiam fieri potest inchoata jam via procedendi à Concilio præscripta; attamen tunc pergendum non est ad sententiam privationis. Ita ex D. S. C. ibid. num. 38.

Quoad distributiones Conc. Trid. Sess. 31. c. 3. de Ref. mandat, ut separetur è Missa Capitulari tertia pars fructuum, quæ dividatur inter præsentes divinis officiis assistentes. Addit verò idem Concilium, quod si dignitates, et personatus Ecclesiarum Parochialum et Collegiarum muneribus suis defuerint, amittant distributiones, quæ applicentur « Fabricæ Ecclesiæ, vel » alteri pio loco, arbitrio Ordinarii. » Quod postremum intelligitur de dignitatibus redditus suos habentibus à Mensa Capitulari discretis; illæ, quæ participant ex eadem mensa distributiones amittunt, sed quæ accrescunt præsentibus. Inst. Eccl. 107. num. 41.

Vetat insuper sacrum Concilium sess. 24. c. 12. de Ref. ne Chorales secum invicem paciscantur, ne multentur absentes. Vetat etiam ne gratis condonentur distributiones iis, qui non interfuerint, cui decreto insistens S. C. Conc. semper negavit valere istas condonationes. ib. n. 42.

Hoc tamen non obstante fas est Episcopo transgressores istos ulteriori punire, ut saepius respondit S. C. ibid. n. 44.

Cæterum cum Sacrum Concilium exceptos judicet ab ea distributionem amissionem illos quos infirmitas, seu justa et rationabilis corporalis necessitas, aut evidens Ecclesiæ utilitas excusat; hinc S. C. censuit, in eo rerum eventu absentes non tantum suas distributiones non amittere, sed lucrari augmentum, quod fit ex distributionibus absentium sine causa. Quin et si quis discedens à civitate sanus proponens redditum ad civitatem post legitimam vacationem, si interim ægritudine afficiatur, nec redire possit, adhuc distributiones lucratur, ac si præsens esset in civitate, ut ex Decreto S. C. ibid. n. 46.

Verum non omnis ægritudo excusat, nec omnes semper; nam si quis, cum sanitate valebat, interesse negligebat, tunc etsi ægritudine gravetur, distributiones non obtinet, ut censuit. S. C. ibid. n. 47.

Accidere tamen posset, ut quis non vetaretur quidem exire domo, sed ægritudine, qua afficitur, adesse Choro ei non permetteretur. Hinc cæcus distributionibus potitur, etiamsi eam officiæ partem, quam memoria tenet, in Choro non recitet, ut censuit S. C. ibid. n. 48.

Deberi cæco distributiones ex ea die, qua lumine captus est, et non solùm ex ea, qua se admitti ut præsentem postulavit, censuit S. C. ibid.

Quin nec teneri illum substituere alium pro onere Missarum in Collegiata, eadem S. C. alio decreto censet. ib.

Quando pestis grassatur (quod judicium Episcopo remittitur) Canonici qui se absentant ab Urbe, vel Oppido, distributiones lucrantur, ut ex Decr. S. C. ibid. n. 50.

Nec privantur etiam, qui assueti alias interesse Choro, vexationibus injustis coacti se è loco seducunt, ut ex Decreto S. C. ibid. n. 51.

Cujusmodi sunt etiam detenti injustè in carceribus, quæ in iustitia tunc judicanda est ex sententia in ejus favorem lata, quæ in judicatum transierit; nam si interposita sit appellatio, exitus ejus appellationis expectandus est; quæ omnia ex Decretis S. C. ibid. num. 52.

Sententia in favorem rei illa dicitur hinc, qua reus ut innocens absolvitur per sententiam definitivam; sicut etiam qua ex hac tenus deductis declaratur innocens; ac tandem ea, qua absolvitur cum clausa non molestetur. Non verò ea, qua absolvitur cum ex quo satis. Haec omnia ex Decretis S. C. ib. n. 53.

Ex evidenti Ecclesiæ utilitate absentem ad distributiones admittit Bonifac. VIII in Cap. Unic. de Cleric. non resid. in Sexto. Quare absens à choro causa negotiorum Ecclesiæ suæ, vel Capituli, distributiones percipit, ut saepè censuit S. Congr. ib. n. 8.

Itaque Canonicus Theologus, qua die legit, potest non amissis distributionibus à Choro abesse, etsi vacare illi posset, ut censuit Sacr. Congr. ib. n. 55.

Hinc etiam Canonicus Pœnitentiarius, vel alius Canonicus ab Episcopo deputatus in eum locum, dum actu audit Confessiones tñò abest à Choro, et distributiones obtinet, ut plures censuit S. C. ib. n. 55. Si verò absit dum actu non audit confessiones, distributiones minimè percipit, ut ex aliis Decr. S. C. ib.

Lucratur etiam fructus Præbendæ, non verò distributionem, etsi absens ille, qui habet Canoniciatu suo annexam, sed extra civitatem, curam animarum; tenetur enim in Paroecia residere pro eo tempore, quo in Parochiali Ecclesia residet, et Sacra-menta administrat. Ita ex Conc. Trid. sess. 22. cap. 3. de Reform. addita Bulla 65 Sancti Pii V.

Qui verò habet curam animarum in ea Ecclesia, in qua est

Canonicus, si toto eo tempore occupatur actu in exercitio eorum quæ spectant ad curam animarum, distributiones quotidianas obtinet. Ibid. n. 56.

Fas est Episcopo servitiis suis adjungere saltem geminos Canonicos Cathedralis seu etiam Collegiatarum; attamen non potest seligere Canonicum, seu dignitatem, neque etiam Coadjutorem. Hos vero lucrari fructus præbendæ, non vero distributiones, constat. Ita ex pluribus Decr. S. C. ib. n. 57, 58.

Canonicus, quos Episcopus mittit Romam invisuros sacra limina suo nomine, vel illum ea occasione comitantes, distributiones quotidianas non amittunt, ut plures censuit S. Congreg. ib. n. 59.

At si illum comitentur in visitatione Dioecesis, si omnes fructus sui beneficii in distributionibus quotidianis consistant, tunc lucrantur duas tertias partes earum, tertia amissa quæ inservientibus accrescit. Ita ex Decr. S. C. ib. n. 59.

Ex lege Conc. Trid. sess. 24. c. 12. possunt cogi Canonicus ab Episcopo celebranti, vel alia Pontificalia exercenti assistere, et inservire. Porro ex Deqr. S. Congr. dicimus, Episcopo in Cathedrali celebranti in Pontificalibus inservire teneri omnes, iis exceptis, qui legitimis vacationibus absunt. Tenentur vero etiam præstare illi munus Subdiaconi; quod verum est, etiamsi Episcopus celebret, seu Ordines ministret extra Cathedram, intra Dioecesim et suburbia; tenentur enim etiam tunc præstare munus Diaconi, Subdiaconi, Presbyteri assistentes, et duorum illorum Canonicorum qui Episcopo Ordines ministrantur cum Archidiacono adsunt. Ita ex pluribus Decr. S. C. ib. n. 60.

Porro hæc assistentia locum habet etiam cum Episcopis in sua Cathedrali præsens est Missæ, et divinis Officiis diebus Dominicis et Festis etiam non solemnibus, et in diebus ferialibus Quadragesimæ. Quod verum est etiam, quando Episcopus in aliis Ecclesiis civitatis pontificaliter celebrat, vel paratus assistit cum pluviali et mitra, aut cum cappa divinis officiis, et Missæ solemnī, alia Pontificalia exercet, si tamen numerus sufficiens Canonicorum et ministrorum in Ecclesia Cathedrali remaneat. Ita ex Deqr. S. Congr. ib.

Valent etiam hæc dum Episcopus in Ecclesia Cathedrali adest concioni diebus Quadragesimæ, et aliis intra annum. Non vero si cum cappa assisti concioni, quæ habetur in aliis ecclesiis civitatis, etiam exemptis. ib. n. 60.

In his omnibus rerum circumstantiis Canonicus, qui Episcopo inserviunt, si actu debeat Choro interesse, non semper tamen obtinent distributiones. Illas enim non lucrantur, nisi cum assistunt pontificaliter celebranti, non vero Episcopo Dioecesim visitanti, vel Missam privatam celebranti. ib. n. 61.

Animadvertisendum est Canonicos non presentes, de quibus supra diximus, non privari distributionibus, non tamen participe de emolumentis Anniversariorum, quæ ex voluntate Fundatorum distribui consueverunt solum inter præsentes, ut ex Deqr. S. C. ib. n. 62.

Demum distributiones quotidianas obtinent Canonici, et Beneficiati, qui interdum intra annum intra domum religiosam clausi exercitia spiritualia præstant cum licentia Episcopi, non tamen si in Adventu, Quadragesima et Festis solemnibus id agunt, et ita agunt, ut servitio Chori nullum detrimentum inferatur. Ita ex Encycl. Clementis XI. ibid. num. 63.

Distributionibus etiam quotidianis non privantur Canonici, et Mansionarii emeriti, sive si Coadjutorem habeant. Ibid. Debent tamen indultum hoc obtinuisse a S. C. vi cuius nec loci residentia astringuntur. Quanquam possint ab Episcopo compelli ad assistendum Choro, si cultus divinus detrimentum patiatur. Ita ex Decretis S. Congreg. ib. n. 64.

Porro si Coadjutor sive intra civitatem ægrotet, sive extra, non tenetur Coadjutus assistere Choro, et nihil securius lucratur distributiones, quæ ipsi omnino debentur, etiam cum iis emolumenis, quæ præsentibus accrescant. ib. n. 65.

Distributionibus privatur Vicarius Generalis Episcopi, Canonicus Examinator, quicunque in Tribunalis S. Officii munus suum præbet, ministri Camerale, scilicet subcollectores spoliorum et Deciminarum, denique peregrinationes etiam sacras obeuentes, nisi illas egerint intra trimestre a Tridentino concessum. Denique nec Magistri Juris Canonici et Sacrae Theologiæ in publicis Universitatibus docentes; qui tamen si recurrerint ad Sacr. Congr. obtinent fructus Præbendæ; et si illi sint tenues, duas tertias partes distributionum, quod etiam postremum conceditur iis, qui causa studiorum in publicis Universitatibus absunt. Ibid. num. 72.

Absentes vero causa studii ex Deqr. Innoc. XII, si indultum sibi concessum non exhibuerint Ordinario loci, et in Actis Cancelleriarum non registretur intra tempus in indulto præfixum, perinde est ac si non adfuerint. Ibid.

Coadjutoribus non conceditur indultum absentandi sese causa studii. Ibid.

Studium vero præstari debet in publica Universitate, ac prodest pro eo pariter tempore, quo Lector privatam lectionem habet, et non in Aula publicæ Universitatis, ut ex Deqr. S. C. ib.

Si eo tempore, quo Officia persolvuntur in Choro, Capitulum congregandum sit, nisi urgens causa fuerit, Canonicus non possunt absentare sese, absque subtractione distributionum pro eo tempore, quo absunt, ut ex Deqr. S. C. ib. n. 73.

Nec etiam deserere possunt Chorun, ut Missas celebrent, vel confessiones audiant, nisi Superior id jussserit; monetur tamen Superior, ut ab his jussionibus abstineat, in Deqr. S. C. Auni 1753. ibid. n. 74.

Dignitatem novam in Cathedrali Ecclesia erigere nemo potest, nisi unus tantummodo Summus Pontifex, ut pluries decisum in S. Congr. Concilii notatur. Tract. De Syn. Dioec. lib. 12. c. 1. n. 8.

Pro canonicatu Theologali concursus indicendus est, ex Bulla Bened. XIII. *Pastoralis Officii*; ejus tamen collatio pertinet ad

Pontificem ex can. *Ad regimen*, de Praeb. Concursus iste indicendus est ab Episcopo, à quo examinatores destinandi sunt quatuor in Theologia Licentiati, sive sacerdotes, sive regulares; nec requiruntur Synodales. Concurrentes debent esse Doctores in Sacra Theologia, vel saltem intra annum tenentur Doctoralem lauream in aliqua Universitate approbata studii generalis assequi. Quæ omnia ex eadem Bulla resultant.

Acta vero concursus transmittenda sunt ad Romanum Pontificem, à quo Dignior elgetur, ut in eadem Bulla, et Inst. Eccles. 57. n. 4.

Nec sufficit laurea Canonica ex responso S. C. Inst. Eccl. 57. n. 4. Nec sufficit etiam si hæc laurea sit recepta ab aliquo privilegium obtinere, sed omnino requiritur obtinuisse in Universitate approbata, quod commune est omnibus beneficiis lauream doctorem exigentibus, ut ex Bulla 70 S. Pii V. ibid. n. 5.

Theologus Canonicus satisfacit suo muneri, sive legat Sacram Scripturam, sive Theologiam Scholasticam, ut saepius resolvit S. C. ib. n. 6. Non tamen si legat Theologiam Moralem, ut ib. n. 7.

Ex præbenda Theologali segreganda est tertia pars, ex cuius redditibus data proportione solvenda est sua portio sacristiae Metropolitanæ, respondens diebus, quibus Canonicus deesset suo muneri. ib.

CAPITULUM.

Capitulum Ecclesiæ Cathedralis præcedere debet Capitulo Collegiatæ, adeo ut nec sustineantur Constitutiones privatarum Ecclesiarum aliter decernentes, ut defnivit Rota decis. IX. post Murgam ad Constit. Apost. De Syn. Diœc. lib. 12. c. 1. n. 2.

Capitulum Cathedralis Ecclesiæ ad Synodum ab Episcopo indictam invitandum est: teneturque Episcopus de Constitutionibus in eadem Synodo condendis, ejusdem Capituli consilium exquirere, non tamen sequi illud adstringitur. Si id negligat, et Constitutiones suas inconsulto Capitulo promulgaverit, illæ profectio, quod ad normam juris non sint exactæ, firmitate carent. De Syn. Diœc. l. 13. c. 1. n. 15 et 16.

Capitulum Cathedralis quamvis exemptionem obtineat, adhuc tamen subditur legibus Synodalibus in iis, quæ versentur circa morum et disciplinæ reformationem, ita declarante S. C. De Syn. Diœc. lib. 13. c. 4. n. 8.

Exemptio Capituli Cathedralis in eo præcipue sita est, ut Episcopus extra visitationem procedere nequeat contra aliquem Canonicorum sine duobus de Capitulo adjunctis ad normam Trid. sess. 25. cap. 6. de Reform. Quamvis Episcopus sine adjunctis de Capitulo possit illud visitare ex Trid. sess. 6. cap. 4. de Reform. de Syn. Diœc. lib. 13. c. 9. num. 8.

Capitulum sede vacante non potest in usus proprios convertere multas pecuniarias, et compositiones delinquentium, ut saepius à S. C. decisum est. De Syn. Diœc. lib. 10. cap. 10. num. 4.

CAPUCCINI.

Capuccinis vetitum erat ex Constitutione quadam sui Capituli Generalis, ne peccata sua exponerent alteri, quam sui Ordinis Confessario, etiamsi longè abessent à Monasteriis sui Ordinis; verum Bened. XIV, die 30 Martii 1742, facultatem fecit singulis eorum Sacerdotibus, et laicis longè à suis Monasteriis versantibus, ut possent cuicunque Sacerdoti Sæculari à suo Ordinario approbat, vel Regulari à suo pariter Superiori approbat, peccata sua in confessione aperire, et ab eo absolutionem obtinere; etiam à casibus, et censuris in suo Ordine reservatis, addita tamen obligatione, ut ubi primùm potuerint coram Superiori se sistant, et novam ab illis casibus et censuris absolutiōnem obtineant. Ita ex Constitut. Bened. XIV. *Quod Communi. Bullar. T. I. n. 49.*

CASUS RESERVATI.

Societas quædam ex vi suorum Privilegiorum non possunt ullo modo in quibusdam anni solemnitatibus eligere sibi confessarium, à quo à casibus Episcopo reservatis, sine Episcopi licentia, absolvantur, ut præter Decisiones S. Congr. ferunt litteræ Bened. XIV incipientes *Pias Christi fidelium*, relatæ de Synod. Diœc. l. 5. c. 5. n. 9.

Denique accedentes in fraudem ad aliam Diœcesim, ut absolvantur à reservatis suæ Diœcesis, absolvī non possunt ex Bulla Clem. X *Superna magni*. ib.

Canonicus Pœnitentiarus vi sui munera nullam habet facultatem absolvendi à peccatis Episcopo reservatis, ut à S. C. Concilii decisum refertur. ibid. n. 8.

CAUSARUM COGNITIO.

Causæ omnes tam civiles, quam criminales exemptarum personarum in prima instantia coram Ordinariis locorum duntaxat cognoscendæ sunt, causis privilegiatis exceptis: neque committit possunt etiam Auditori Cameræ Apostolicæ nisi per viam legitime appellationis. Si autem pendentibus causis in prima instantia, impetrantur citationes in Signatura justitiæ, haec quidem valent ad comparendum, vel adeundam Signaturam, non vero ad retardandam executionem processuum ad ulteriora. Bull. T. I. Constit. 48. *Ad Militantis*, n. 42 et seq.

Causæ beneficiales habent appellationem suspensivam ab eo interpositam, qui in prima instantia succubuit; nec nisi post sententiam definitivam apud Sedem Apostolicam sive in Petitorio, sive in Possessorio est locus sequestrationi fructuum. Clem. Unic. de Sequestr. *Posses. et fruct.* neque aliter statui potest in Synodis particularium Ecclesiarum. Ita in Tract. de Syn. Diœc. l. 12. c. 1. n. 3.

Causæ omnes etiam civiles, et de re etiam profana, in quibus

Ecclesiastici tanquam rei convenientur, semper cognoscendæ sunt in Foro Ecclesiastico, et in prima instantia in foro proprii Episcopi, nec etiam de Episcopi consensu transferri possent in prima instantia ad Curiam Romanam, nisi ita conventum sit inter partes, ut decisum refertur à S. C. Conc. in Institut. Eccles. 40. n. 3.

Si verò Clericus laicum convenerit pro repetendis rebus Ecclesiæ sue, quanquam de rigore juris cognitionis hujus causæ pertineat ad Judicem secularem, tamen si consuetudo contraria invaliderit, pertinere potest ad forum Ecclesiasticum. Utrum privativè verò, adeo ut conventio ista fieri non possit ad Tribunal laicum, vel cumulative, ut possit ad utrumque, ex consuetudine decidendum erit. Quanquam in casu etiam, in quo valet privativa, de licentia Episcopi potest causa ista agitari coram Judge laico. ib. n. 5. ut ex Decr. S. Congr. Episcoporum Regularium confirmatis Brevi Pauli V, die 9 Martii 1617. ib. n. 5.

CENSURA.

Censuræ majores, ut excommunicatio, suspensiō et interdic-tum, cùm sint pœnæ graves, ferri non possunt, nisi ex graviōrī culpa, adeo ut suspensiō à divinis ad longum tempus, sicut et interdictum etiam personale, nisi sit partiale, ne validè quidem in levem culpam possit inferri ex sensu plurium DD. De Syn. l. 10. c. 1. n. 3. Quod valet etiam de censuris quoque cominato-riis, et ferendæ sententiæ. ib. num. 5.

Parcissimi esse debent Episcopi in censuris latæ sententiæ ferendis, cùm enim extrema ea sit poena, pro extremo remedio gravibus criminibus puniendis, coercendisque reservanda est, ex constanti S. Congr. sensu. Lib. 10. c. 2. per totum.

Verumtamen prudenter ab Episcopis interdum sub pœna excommunicationis latæ sententiæ vetantur quædam ex natura sua leviora, sed ob grave scandalum, quòd inde consequeretur, si res vetita fuisset neglecta, res ipsa postulat, ut ita provideatur. Ita Pontifex defendit Constitutionem suam, qua vetuit, ne dispensati in Quadragesima à comeditione carnium, pisces degustent. De Syn. Diœc. l. 10. toto c. 3.

Censuræ ab homine latæ à nemine tolli possunt nisi ab eo, à quo latæ sunt, vel ab ejus Superiore, si agnoscantur injustæ. Inst. Eccl. 55. n. 11. Adeo ut neque summus Pœnitentiarius Romæ censuras illas in aliquem nominatum latas tollere consueverit, ne jurisdic-tio Ordinariorū turbetur. ibid.

CENSUS.

Census realis licitus est, et immunis ab usura, nam venditur, et emitur jus percipiendi partem fructuum ex alieno fundo, que i-fructum portio est pensio singulis annis solvenda. De Syn. Diœc. lib. 10. c. 5. n. 4.

Census verò personalis dubium est nam de sua natura sit usu-

rarius necne. Constat tamen vetitum esse ex Constitutione S. Pii V, in qua constituuntur censis conditiones. ib. n. 5.

Num conditiones illæ, quoad ea, quæ non sunt de jure naturali, ac divino, ex contraria consuetudine legitimè præscripta cessaverint obligare apud quasdam Nationes, dubium est. Ac pro Hispania idem Pius V concessit non obligare, ut ex Gutierrez. ib. n. 5. Et revera accidere posse, ut ea contraria consuetudo alicubi invaluerit, scribitur. ib. Monet tamen Pontifex etiam in iis Diecesibus in quibus Piana Constitutio non viget, ut à censibus personalibus, præsertim utrimque redimibiliibus abstineatur. ibid. n. 6.

CHOREÆ.

Choreæ, quamvis ex suâ natura sunt licitæ, vix tamen in actu, quomodo nunc sunt, permitti possunt, cùm plerumque sint peccandi occasio. Inst. Eccles. 76. n. 5.

Choreas verò à Clericis non sine peccato gravi agi posse Theologi plerique asserunt, ut firmatur Inst. Eccles. 76. n. 7. Quin et prohiberi possunt ab Episcopis Clerici omnes ne choreas ducent, ne in illis ludant instrumentis, quin nec permittant eas fieri in suis ædibus ecclesiasticis, canonicalibus, parochialibus, seu etiam beneficialibus deputatis pro domicilio Beneficiati, etiamsi illæ fierent nomine consanguineorum ibidem cohabitantium, quæ verba sunt Decr. S. C. relati. Inst. Eccles. 76. n. 8.

CHRISMA.

Ex can. *Si quis de atio, de Consecr. dist. 4.* colligitur vetitum esse Parochis aliud chrisma quæ ab Episcopo suo consecratum adhibere. Inst. Eccles. 81. n. 2. omni quacunque exemptione exclusa, ut ex Passerino. ibid.

Cum novum benedicatur, vetus comburendum est, nec licet absque necessitate veteri chrismate uti ad Extremam Unctionem, cùm novum haberi potest, ut ex can. 122. dist. 4. de Consecr. colligunt Doctores. ibid. n. 4.

Licitum est oleo consecrato admiscere aliquid olei non consecrati, quod attamen sit in minori quantitate, quæcumque consecratum; sed nec fas, nec ratio permittit, ut vetus oleum, cùm potest novum haberi, ea admixtione perpetuerit. ibid. n. 4.

Cum Fontes die Sabbati sancti à Parochis benedicuntur, præstaret novo Chrismate ab Episcopo Feria V in Cœna Domini ejus anni benedictio ritum peragere. ib. n. 5.

Ex jure communi Can. *omni tempore, Dist. 4.* De Consec. non licet deferre sacra olea nisi Subdiaconis, vel Diaconis, vel Sacerdotibus. ib. n. 6.

Episcopi Latini infantes Græcos à Presbyteris Græcis in Italia et insulis adjacentibus confirmatos absolutè confirmant; nulla enim à Pontificibus data illis facultas est, ut confirmant, adeoque id egerunt invalidè. Bulla *Etsi Pastoralis* §. 3. Bull. Tem. I. n. 57.

Qui confirmati sunt à simplici Græco Sacerdote invalidè, in Italia et insulis adjacentibus, non sunt cogendi, ut idem Sacramentum ab Episcopis iterum suscipiant, si inde scandala timeantur : « inonendi tamen sunt ab Ordinariis locorum, eos gravis peccati reatu teneri, si cùm possunt ad Confirmationem accedere, illam renuant ac negligunt. ib. »

Græci ab Episcopo Græco-Catholico, si haber possit, confirmandi sunt, Chrismate tamen à Latinis Episcopis accepto. ibid.

Presbyteri Græco-Catholici non sunt cogendi olea sancta accipere ab Episcopis Latinis Diœcesanis, cùm ipsi ex veteri ritu illa conficiant seu benedicant, excepto tamen chrismate, quod nonnisi ab Episcopo etiam juxta eorum ritum benedici debet; non tamen olea ista accipere audeant ab Episcopis Græcis externis diversæ ab Ecclesia Romana communionis. Quin nec accipiant ab alio Episcopo Latino seu Græco-Catholico, præterquam ab Ordinario suo, si sit Latinus. ib.

CLAUSURA.

Clausura virorum quoad eorum Monasteria asseritur in Bulla *Regularis disciplinæ*. Bull. Tom. I. num. 39. ex qua eruuntur sequentia :

Tanquam abusus declaratur ingressus promiscuè virorum cum fœminis intra septa, vel claustra Monasterii sub prætextu comitandi solemnes supplicationes, quæ fiunt intra eadem septa cum SS. Eucharistiae Sacramento, sive cum Sanctorum Reliquiis, etc.

Confirmantur Constitutiones et Sanctiones omnes Romanorum Pontificum super Claustra Monasteriorum. Denique revocantur quæcumque facultates dispensandi quoad eamdem Clausuram à quocumque et quibuscumque concessæ.

Suum tamen jus asseritur iis concessionibus, quæ ad favorem sunt quarumcumque nobilium fœminarum, eò quòd eorum maiores fundatores, seu insignes benefactores ejusdem Monasterii extiterint, et de hac concessione confirmationem ab Apostolica Sede obtinuerint. Sicut etiam asseritur iis fœminis, quæ sunt consanguineæ, et affines eorum, qui dominium obtinent in temporalibus locis, ubi situm est Monasterium, dummodo tamen Apostolica concessio expedita sit in forma Brevis, vel sub plumbo, de qua re authentica documenta exhibita sint loci illius Ordinarii; dummodo tamen iis facultatibus utantur non ad evagandum per Monasteria, sed sola pietatis gratia, ac de eorum adventu et ingressu certiores antea fiant Superiores, etc.

Quoad Monialium clausuram provisum est in Bulla *Salutare in Catholica*, Bullar. Tom. I. n. 40, qua in Constitutione hæc continentur.

Confirmantur Constitutiones omnes antecedentium Pontificum sub poenis in illis contentis.

Revocantur facultates omnes dispensandi quoad hunc ingre-

sum, cuicunque et pro quocumque concessæ, et transgressores subjiciuntur iisdem poenis, quibus subjacent violatores clausuræ Monialium.

Suum tamen jus conceditur, quoad dispensationes Ordinariis locorum, et aliis respective Superioribus, qui jus obtinent dispensandi in casibus necessariis, et servatis de jure servandis.

Moniales post Professionem neque etiam ad breve tempus exire possunt è Monasterio, nisi ex aliqua legitima causa ab Episcopo approbanda. Causæ autem sunt ex Extrav. Pii V incip. *Dectori* etc. incendium, lepra et epidemia. Inst. Eccles. 85. n. 14.

In consecratione tamen ex præscripto Pontificalis Romani exire debent è Clausura, et ingredi in Ecclesiam senioribus Matronis eas comitantibus, et statim ad clausuram redire. Ibid. n. 20.

Denique occasione consecrationis earumdem Monialium non licet Episcopo ingredi in clausuram, nec multò magis licet id agere è Magistro cæremoniarum, et consanguineis consecrandarum Virginum. Ita ex eodem Decreto. ibid. n. 21.

Violantes clausuram Monialium ad malum finem, non tamen prætextu facultatum obtentarum, non evitant excommunicationem reservatam Pontifici; quam etiam incurunt admittentes hujusmodi violatores, neque excusantur ex contraria consuetudine etiam post Concilium introducta. Ita ex alio Decr. Sacr. Congr. ibid. n. 21.

Educandas puellas et famulas in clausuram Monialium introduci quacumque ex causa vetat Pontifex sine authentica Apostolica Sedis licentia toties impetranda, et prævio examine Ordinariorum loci, ubi sita sunt Monasteria, super moribus, fama, habilitate, necessitate, ipsarum educandarum seu famularum. Ita in litteris ad Episcopum Portugaliensem. Bullar. Tom. II. n. XXVI.

CLERICI.

Clericis omnibus vetari ab Episcopo potest gestatio ficti capilliti; beneficiatis verò etiam in sacris non constitutis, sicut etiam cæteris sacris initiatis, fas est Episcopo id prohibere etiam sub excommunicatione, uti ex pluribus Decretis S. Congr. De Syn. Diœc. I. II. c. 9. n. 4. et Inst. Eccles. 96. n. 5.

Sacerdotibus verò sacram operantibus nunquam uti licet eo capillito, nisi de licentia Sacrae Congregationis; nec etiam sufficit Episcopalis permisso, uti ex litteris Innoc. XII ad Nuncios Apostolicos et Episcopos datis. De Syn. Diœc. ibid. n. 5.

Sententia asserens omnem quacumque venationem à sacris Canonibus interdictam esse Clericis, magis juri conformis est. De Syn. Diœc. I. II. c. 10. n. 8. Quare nimis rigoris damnandæ non sunt Constitutiones illæ Synodales Episcoporum, quæ indicta pena Clericos ab omni venatione removent. ib. n. 10.

Sententia quorundam asserens non fore reos lethalis criminis

Clericos comœdiis quantumvis turpibus assistentes; si hoc fiat citra scandalum, et probabile periculum lapsus, erronea et scandalosa est. De Synodo Diœcesana lib. 11. cap. 10. num. 12.

Clerici non conjugati, beneficiati sine tonsura, et clericali veste incidentes, non quidem gaudent beneficio fori et canonis, ut ex Trident. sess. 25. c. 6. de Ref. sed longè probabilius gaudent aliis privilegiis clericalibus, puta exemptione reali ab oneribus laicibus, de quibus Cap. *Odoardus, de solut.* cùm Tridentinum non adimat illis nisi tantùm privilegium Fori et canonis, De Synodo Diœcesana lib. 12. cap. 2. num. 1. Quin etiam per legem Tridentinum non privatur Episcopus jurisdictione puniendi illos tanquam sibi subditos; neque enim lex Tridentini aliud operatur, nisi ut Clericus delinquens forum sacerdotalis declinare nequeat. Ita decisum refertur à S. Congr. apud Sperellum Decis. 17. n. 33, 34. ib. n. 4. Insuper ex alio Decreto dato Archiepiscopo Neapolitano, jus est Episcopo eosdem clericos delinquentes, quando neque à jure neque ab homine per declarationem sunt denudati privilegiis clericalibus, è manibus judicis laici repetrere. ib. Est autem hoc decisum quoad Clericos conjugatos à S. C. Immunitatis in Causa Alatrina jurisdictionis die 27 Martii 1633. ib. n. 5.

Clericos post dimissionem clericalis vestis committentes delictum, iterumque illam resumentes, si absque dolo ac fraude id egerint, gaudere privilegio certum est. Vicissim constat illis non suffragari, si egerint cum fraude. Cognoscere tamen de fraude non est judicis sacerdotalis, sed ecclesiastici. Utrum verò de fraude ista prius constare debeat ad hoc, ut *Judex* laicus possit procedere realiter contra bona Clerici, quæstio est inter Doctores, in qua affirmativa sententia facilius admittitur. Porro in fraudem resumere habitum censeretur ille, qui post relictam vestem crimenque commisum, actus in carcerem à judice sacerdotali, fuga se, vel aliqua ratione subtraxit, tuncque clericalem vestem resumpsit. De Synodo Diœcesana lib. 12. cap. 3. num. 1. et 2.

Non potest Episcopus generali Constitutione cavere, ne Clerici tonsurati post vestis dimissionem iterum illam resumant sine licentia Episcopi, ut decisum à S. Congreg. refertur ibid. n. 3.

Ad hoc autem, ut evitentur ea in re dissensiones inter utramque potestatem ecclesiasticam et laicam, suadendum, ut Episcopus per edictum generale mandet Clericis, ut incident in habitu et tonsura, ac deseruant alicui Ecclesiæ per certum tempus; quo elapsio transgressores admoneat tribus distinctis vicibus, ut pareant. Contravenientes dein per sententiam declareret eos propria culpa excidisse à juribus clericalibus, neque deinceps ad ea restituendos fore. Hujus sententiæ vñ transgressores illi neque resumpta veste privilegio fori gaudent. ib. n. 4.

Ecclesia, cui inserviendum à clero est, ut fori privilegio fruatur, designanda est ab Episcopo; si tamen alteri à designata inserviat, adhuc gaudet, ut à S. Congr. decisum refertur. ibid. l. 12. c. 6. n. 5.

Non incidentes in habitu et tonsura, præcedente admonitione,

etiam per edictum suspenduntur ab Ordinibus, officio et fructibus beneficii ex Trid. sess. 14. c. 6. de Ref. Quin et ex bulla *Cum sacrosanctam* Sixti V, privantur ipso facto omnibus dignitatibus, canonicatibus et beneficiis simplicibus, ac pensionibus. Ab his verò poenis excipit in alia Bulla habentes pensionem non exceedentem summam ducatorum sexaginta de Camera. Quæ tamen postrema dispositio cùm agat de pensionibus, non revocat dispositionem prioris Bullæ, quæ ligat etiam beneficia minoris valoris, ut ex sacra Congr. firmatur. Inst. Eccl. 71. n. 12.

Clerici ab exercitio sui Ordinis suspensi, si ab eo abstinent, esto absque prævia absolitione ad altiorem Ordinem transierint, quanquam id agant sacrilegè, irregularitatem non incurront, quæ est magis communis sententia. De Syn. Diœc. l. 12. c. 3. n. 6.

Clericos, ne ad sacros et ulteriores Ordines ascendant, prohibere potest Episcopus de occulto eorum criminis ex informata tantum conscientia conscientis, sicut eo modo suspendere Clericos à Divinis, ut à S. C. decisum traditur. De Synodo Diœcesana lib. 12. cap. 8. num. 3. Quod adeo verum est, ut nullo jure obstringi possit ad causam ejus suspensionis manifestandam. Fas est tamen reo querelas tantummodo suas, non appellationem Sedi Apostolicæ exponere, ut ex responso S. C. traditur. ib. n. 4. Ex quo fit ut etsi reus appellationem interposuerit, si interim Ordinem suum solemniter exercuerit, continuò irregularitatem incurrat. ib. n. 5.

Clerici, antequam ordinantur in sacris, studium saltem Theologiae Moralis præmittere tenentur, ita enim intelligenda est sanctio Trident. sess. 23. c. 14. injungens ut ordinandi «ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salvatorem, ac ad ministranda Sacraenta idonei comprobentur; » atque hoc injunctum est à Bened. XIII, confirmando Bullam *Apostolici ministerii, etc.* datam pro reformatione Cleri Hispaniæ, et tanquam normam pro aliis Episcopalibus. Inst. Eccl. 2. n. 4 et 5.

Clerici ordinandi in sacris cogendi sunt ad præmittenda exercitia spiritualia decem dierum, ut olim Episcopis Italiae, et insularum adjacentium mandavit in encyclica Innoc. XI. et innovavit alia encyclica Clemens XI. Inst. Eccles. 104. num. 5.

Non debet Episcopus præcipere, ut Clerici minoribus Ordinibus initiati, vel etiam majoribus Subdiaconatus, etc. ad sacros Ordines ascendant, etiamsi id facilè constituit ad evitanda scandalorum minorum Clericorum, qui otio et vitiis se dedunt; id enim ecclesiastice disciplinæ repugnat. De Syn. Diœc. Lib. XII. c. 4. num. 2. Id tamen verum est, si quidem Clerici nullum beneficium ecclesiasticum obtineant, vel obtineant quidem beneficium, sed non ex illis, quibus annexum est onus suscipiendo sacros Ordines. ib. n. 3. Qui enim obligationem beneficiorum suo annexam neglexerunt, beneficio privantur. Ex Trid. Cap. 12. Sess. 24. de Ref., nisi tamen justo impedimento excusari possint

ib. n. 6, saltem dummodo hoc impedimentum ab illis prævisum non fuerit, antequam beneficium acceperint.

Excipitur tamen nisi aliter exposcat necessitas Ecclesiae. id. n. 7.

Sacerdotum penuria non satis est causæ, ut Clerici illiterati ad sacros Ordines promoveantur, ut à S. C. Concilii decisum refert Fagnanus in Cap. Queris n. 18. De AEtat. et Qualit. præficiend.

Clerico interdictum est ex Constitutione S. Pii V, *Qui ordini*, ne quid intestamento relinquat filiis suis illegitimis, eorumque filiis, ac descendantibus, consanguineis, et affinibus sive ex redditibus, ex bonis ecclesiasticis, sive ex patrimonialibus comparatis, etiamsi filii illi ante testatorem obierint. Attamen sanctio ista non excludit quominus alimenta filiis illegitimis debeantur etiam ex redditibus ecclesiasticis. Cùm verò vetatur legatum in favorem consanguineorum ejusdem filii, hoc tantum valet in casu, quo relicta ejus consanguineis per quedam circuitum cedant in commodum ejusdem filii illegitimi, de Syn. Diœc. l. 13. c. 24. n. 21.

CONCILIUM TRIDENTINUM.

Consuetudo contraria Decretis sacri Conc. Trid. non est attendenda, quia in Bulla Pii IV quæ legitur in fine ejusdem Concilii, legitur Decretum irritans ea omnia, quæ obstent eidem sacro Concilio, ex quo fit, ut irritatio ista cadat supra omnia obstantia singulis Capitulis ejusdem. Inst. Eccles. 6o. n. 7.

Cùm in sanctionibus Concilii additur: *salvo semper auctoritate Sedis Apostolicæ*, quæ verba semper addita voluit idem Concilium Sess. 25. cap. Final. cùm de reformatione morum, et ecclesiastica disciplina agitur, tunc in dispensationibus à Romano Pontifice concessis semper intelligitur derogatum sanctioni ejus Concilii, etiamsi hæc derogatio non exprimatur, juxta ac definivit S. Pius V in suo motu proprio apud Garciam de Benef. part. 4. c. 5. n. 32 et 33. et censuit S. Cong. Conc. De Syn. Diœc. lib. XIII. cap. 24. num. 23.

CONCIO.

Parochi singuli tenentur Concionem habere in suis Ecclesiis, nec excusantur ex consuetudine etiam immemorabili, sive quod in aliis Ecclesiis conciones habeantur, sive ex infrequentia auditorum numero. Ita Innoc. XIII in sua Constitutione pro reformativa disciplina Regnorum Hispaniæ, quam Bened. XIII confirmavit ut esset norma cæteris Ordinariis. Inst. Eccl. 10. num. 3. Sufficit tamen pro concione allocutio pia, singulis festis, ut respondit S. C. die 8 August. 1732.

Concionatores Regulares tenentur petere ab Episcopo benedictionem, etsi velint in Ecclesia sui Ordinis conciones habere,

ex Bulla Clementis X Suprema. Inst. Eccl. 27. n. 8. In alienis vero Ecclesiis licentia et benedictio Episcopi etiam Regularibus requiritur ex Tridentino Sess. 5. c. 2. ibid.

Interdici potest Regularibus prædicatio etiam in suis Ecclesiis facta eo tempore, quo Episcopus per seipsum concionem habet etiam in alia Ecclesia. De Synod. Diœc. lib. 9. cap. 17. num. 7.

Si verò Episcopus coram se prædicare faciat, seu prædications etiam in sua Ecclesia audiat pro consueto more Adventus et Quadragesimæ, prohibere non potest Regulares, ne eodem tempore in suis Ecclesiis prædicent. Nequeunt vero prohibente Episcopo prædicare eo tempore, quo Episcopus ex publica causa convocatis Clero, Magistratu et populo coram se prædicari facit, quod ex Clementina Dudum de sepulturis eruitur. De Syn. Diœc. l. 9. c. 17. n. 7.

Concionem proprii parochi, quam in parochiali Ecclesia diebus festis habet, auscultare parochiani non tenentur, præcipiente licet Tridentino, cuius sanctionem contraria modo consuetudo abrogavit. De Synodo Diœcesana Lib. XI. cap. 14. num. 13.

Concionatores si per scurrilitatem *Verbum Dei*, *veluti in scenam adducant, non levem culpam admittunt, sed grande piaculum*; ita ex verbis encyclicæ S. C. Conc. sub Innoc. XI datæ 6 Jul. 1680. Inst. Eccl. 27. n. 15.

CONCURSUS.

In concursu ad Parochiale, si collatio pertinet ad Episcopum, judicium de digniori ex approbatis ab examinatoribus pertinet ad illum; si verò beneficium sit Patronatus ecclesiasticus, tunc prælatio ad Patronum spectat. Si patronatus sit laicus, ab examinatoribus deputatis approbandum, sed sine concursu, patronus debet eligere. Si tamen in Patronatu laicali plures sint patroni, et à singulis suis præsentetur, ita ut singuli non habent jus præ alio, tunc concursus instituendus est, et ad Episcopum pertinet præelectio inter approbatos, ut ex Decreto S. C. apud Barbosam. De Syn. Diœc. l. 4. c. 8. n. 8 et 9.

Sede vacante in concursibus electio est Vicarii Capitularis, nam ad illum tota jurisdictio Capituli devolvitur. num. 10

In concursu examinatores tenentur judices esse non tantum doctrinæ, sed et cæterarum dotum, quæ necessariæ sunt ad parochiale officium. Ita Pontifex in Bulla Cum illud, Bull. tom. I. n. 68. In concursu habendo hæc servanda. ib.

Habita notitia vacationis Ecclesiæ, Episcopus Vicarium deputet cum emolumento ejus arbitrio assignando.

Episcopus publicet Edictum concursus, præfinito tempore ejus habendi, intra quod tempus concurrentes deferant personæ ab Episcopo deputandæ suarum qualitatum, meritorum et numerum documenta sincera, sive judicialia, quæ eo tempore elapsæ nequaquam recipientur.

Die ad concursum indicta, summa eorum documentorum à Cancellario Episcopali confecta tradatur illi, qui concursui præest, et singillatim omnibus Examinatoribus. Tum habeatur concursus assignatis singulis concurrentibus iisdem quæstionibus, eodemque Evangelii textu, super quo sermonis aliquid concurrentes præscribant. Hæc omnia dicentur omnibus eodem pariter tempore, et in eodem conclave clausis: assigneturque omnibus congruum tempus ad respondendum. Responsa sua quisque manu scribat sermone latino, suaque itidem manu subscribat. Sermo ad populum habendus vernacula lingua scribatur. Responsa demum ipsa subscribat tum Cancellarius concursus, tum Superior, qui præest, ac demum Examinatores singuli.

Tenentur etiam ab Examinatoribus explorari concurrentes, qua peritia polleant in lingua Latina, tradendo illis explicandum aliquid sive de sanctis Patribus, sive de Concilio Tridentino, aut Catechismo Romano, quod oretus fieri potest.

Responsa ita subscripta etiam ab Examinatoribus, qui pauciores tribus esse non possunt, una cum notula compendiaria requisitorum tradentur Cancellario custodienda, penes acta secreta nemini ostendenda.

Si quis appellandum duxerit à mala relatione Examinatorum, vel irrationabili judicio Episcopi, coram judge appellationis acta integra concursus introducantur, qui illis visis, nec aliter quam ex illis sententiam suam ferat tam respectu doctrinæ, quam morum.

Si in casu dictæ appellationis Episcopus censeat significandum Judici appellationis secretam causam, ob quam motus fuerit ad alium eligendum, poterit sub secreti lege illam Judici etiam per litteras significare.

Quòd si Episcopo suspecta sit fides Judicis de secreto illo prodendo, litteris suis eadem deferat S. Congr. Concilii Præfecto.

Judex appellationis, quando appellatio fit à mala judicio Episcopi, seu mala relatione Examinatorum, cognoscere debet non solum de doctrina, sed etiam de cæteris dotibus electi ab Episcopo.

Si Judicis appellationis sententia conformis sit electioni Episcopali, tunc ab appellatione ulteriori cessandum est. Secus verò si acciderit, licet præelecto Episcopali secundò et tertio appellare. Demum cui duæ conformes assistunt sententiæ, ille vicit habeatur.

Si verò beneficium curatum, Dignitas et Canonicatus à Sede Apostolica conferendum sit, tunc concursus, non expectata ulla Pontificis venia, ab Episcopo indicatur. At si beneficium curatum sit, et reservatum sit tantummodo ratione mensium, Episcopus eligat magis idoneum, et illum Datariae significet, cui acta concursus, nisi requirantur, non tenetur transferre. Vicissimi transferat illa, et suspendat à ferendo iudicio, si reser-

vatio ex alio quovis capite sit. Licebit tamen Episcopo denunciare illum, quem credit magis idoneum fore Beneficio, sicut et si alicui occulta aliqua causa obsit, ne Beneficium obtineat. ibid.

CONFESSARIUS.

Confessarii temerè interrogantes pœnitentes suos de socio criminis, alioquin denegantes solutionem, suspensionis ab officio censoram sententiæ ferendæ incurront, peccant graviter, et sunt denunciandi, si agnoscit possit illos hanc sibi proxim tanquam licitam statuisse. Sicut etiam denunciandi sunt, qui id licere docent. Ita Bened. XIV in Constitutione *Ad eradicandum*, etc. Ibi etiam additur, pœnitentes illos, quos ad prodendum nomina complicum Confessarius adegerit, non teneri ad denunciandum eosdem Confessarios, id agentes ex quadam imprudentia ac simplicitate, quique eidem praxi addicti ex circumstantiis agnoscit non possint.

Confessarii pœnitentes suos ad turpia sollicitantes denunciandi sunt ab eodem pœnitente, quæ denuntiatio fieri debet, etiamsi Confessarius sit simplex Sacerdos, et jurisdictione caret.

Etiamsi pariter sollicitationi ipse pœnitens non consenserit.

Etiamsi post ipsam sollicitationem tempus longum jam effluxerit.

Etiamsi sollicitatio fiat à Confessario non pro se, sed pro alio.

Confessarii caveant, ne pœnitentes, quos noverint ab alio sollicitatos, absolvant, nisi priùs, sive denuntiationem fecerint, vel saltem promiserint se denuntiaturos quamprimum poterunt. Ita in Bulla *Sacramentum pœnitentia*. Bull. T. I. n. 20.

Confessarius caret omni auctoritate et jurisdictione absolvendi socium criminis turpis in ordine ad illud crimen cum illo commisum; et si nihilominus ausus fuerit solutionem hanc impertiri, ipso facto incurrit excommunicationem Summo Pontifici reservatam; quæ absolutio socii criminis neve in ipso Jubilæo, vel privilegio Bullæ *Cruciata* impendi valet. ibid.

In mortis verò articulo si adsit quicunque alias Sacerdos, qui præsentí necessitatí provideat, et Confessarius socius criminis nihilominus pœnitenti alias disposito impenderit solutionem, absolutio quidem ipsa valet, at Confessarius lethaliter peccat, et excommunicationem reservatam incurrit. Quare non potest id agere Confessarius nisi cum necessitas urgeat mortis, nec adsit alias Sacerdos saltem simplex, qui impetriri eamdem solutionem possit; vel saltem nisi ipse non posset ab hoc munere vacare sine gravi aliqua infamia vel scandalo. Tenetur proinde omnia media adhibere citra scandalum, vel infamiam suam ad hoc, ut ipse se subtrahat, et alium, si fieri possit, substituat. Ita Pontifex in declaratione prioris Bullæ *Sacramen-*

tum Pœnitentia nova sua Bulla *Apostolici muneris*. Bull. Tom. 1. n. 120.

Injungitur Ordinarii, ut in approbatione Confessariorum constitutionem Gregorii XV et præsentem Bened. XIV, ab omnibus Sacerdotibus approbandis attente legi et observari carent. Ita in Bulla *Sacramentum Pœnitentia*. Bull. Tom. 1. n. 20.

Confessarii absolutio data ignorantibus necessaria necessitate medii est invalida, Encyclica *Etsi minimè*. Bull. Tom. 1. n. 42.

Si vero ignoret pœnitens necessaria necessitate præcepti, et ritè doleat de hac ignorantia, ac emendationem promittat, posse absolvit judicat. ibid. §. 12.

Confessarius si audierit Pœnitentem et non absolverit, requiraturque de attestatione confessionis in scriptis, debet illum concedere, non tamen unquam affirmare debet se illum absolvisse, nec tunc pariter cum illum absolverit, nam alias si de aliquo hoc attestatus fuisset, et de aliquo non, revelationis Confessionis periculum subiret. Inst. Eccl. 45. n. 10.

Patres Capuccini si adsint in loco, ubi nullus conventus seu hospitium sui ordinis existit, nullusque frater sui ordinis confessarius ibidem existit, possunt confessiones suas habere apud Presbyterum sœcularem confessarium approbatum ab Ordinario loci, seu apud Regularem approbatum à suo Superiori regulari ad confessiones habendas, non obstante statuto suæ Religioni in contrarium. Bulla, *Quod communī*. Bull. Tom. 1. n. 49. §. 2.

Confessarii Regulares non tenentur adesse resolutioni casuum conscientiae, quæ habetur coram Episcopo pro tota Diœcesi, tenentur tamen in suis monasteriis habere et interesse lectioni eorumdem casuum. Quæ lectio habenda est in singulis monasteriis ex Apostolico præscripto; cui si non interfuerint, potest Episcopus illos cogere, ut intersint Congregationi casuum conscientiae, quæ habetur coram illo ex præscripto SS. Canonum. Ita ex Encyclica S. Congregationis data die 29 Maii ann. 1752, et est in Append. Tom. IV. Bull. Bened. XIV, pag. 35. (Vol. 12. pag. 254. et seq. Edit. Mechl.) ubi pariter adest Decretum alterum Congregationis editum anno 1682, in quo id statuitur in favorem Regularium etiam in iis Monasteriis, in quibus non degunt XII viri Religiosi.

CONFESSIO.

Nemo unquam quocumque privilegium obtinens audire potest confessiones sœcularium absque approbatione Ordinarii, idque valet etiam pro Confessionibus venialium et mortalium, quæ alias clavibus subjecta sunt. Id etiam comprehendit eos, qui privilegium Bullæ *Cruciatæ* obtinuerunt, ut ex Bulla Bened. XIII, Inst. Eccl. 86. n. 8.

Per Confessionem factam cuilibet Sacerdoti sœculari, vel Regulari ab Episcopo approbato satisfieri canoni *Omnis utriusque sexus ex Constitutionibus Clementis VIII*, anno 1562, et Inno-

centii X, anno 1645, incipiens, *Exponi nobis*, constat. D. Syn. Diœc. lib. 9. cap. 18. n. 4.

Etiam non commissa gravi culpa præceptum annuae confessionis obligat, ut qui se peccatorem saltem semel quotannis recognoscat, ut ex S. Th. in 4. Sent. dist. 17. Q. 3. A. C. Quæstione 3. Institut. Eccles. 18. n. 4.

Parochus quamvis plerumque credere debeat Parochiano suo asserenti, se confessionem peregrisse, si tamen prudenter credere non possit asserenti, abstinere debet ab administranda eidem communione etiam Paschali, ut ex Roncaglia. Inst. Eccles. 45. n. 15.

Si pœnitens tempore Paschæ absolutionem obtinuit, sed ex consilio Confessarii admonetur, ut aliquo tempore abstineat à communione, potest parere absque peccato. Non tamen potest Confessarius ad arbitrium prorogare eam communionem, ut ex cap. *Omnis utriusque sexus*, de Poenit. et Remis. ib. n. 16.

Possunt Episcopi limitatam facultatem audiendi Confessiones dare Regularibus, etiamsi post examen idoneos illos reperirent. Inst. Eccl. 86. n. 9.

Quoad Confessionem factam laico in necessitate dum non adest copia Sacerdotis, de qua sermo fuit olim apud veteres Theologos, et etiam apud S. Thomam, rectè docet Pontifex, neminem ex veteribus illis agnoscisse, laicum esse verum Ministrum hujus Sacramenti; sed eam confessionem testimonium esse animi demissi, et humilitatis, ex quo magis flectitur Deus ad elargiendam uberiorum gratiam, qua quis ad contritionem et justificationem excitat. Nihil tamen secius hanc nunquam fieri prestat, cum multis incommode sit obnoxia. De Syn. Diœc. 1. 7. cap. 16. per totum, ubi rectè ex Decreto Clementis VIII illicita esse, et invalida Confessio facta Sacerdoti absenti per internuntium notatur.

In locis, ubi rarissimi sunt Sacerdotes, qui audiant confessiones, sufficit ad eos approbando scientia minus quam mediocris ut ex Card. de Lugo. Inst. Eccles. 86. num. 12.

CONFIRMATIO.

Confirmationem Sacramentum esse novæ legis constat tūm ex definitione Trident. Sess. 7. Can. 1. cùm ex Act. VIII. illis verbis: *Imponebant manus super illos, et accipiebant Spiritum Sanctum*. Inst. Eccles. 6. num. 3.

Sacramentum hoc conficitur impositione manuum Episcopi et pree. Quandonam illud instituerit Christus, qui unicus est auctor Sacramentorum, incertum, num tunc cùm imposuit manu capitii puerorum, Matth. 19, num instituerit tantum, non ministraverit: num in ultima cœna cùm dixit Apostolis: *Accipite Spiritum Sanctum*; num tandem ipsa Pentecostes die; ignoratur. ib. n. 5.

Quanquam gratia prodigiorum, quam olim infundebat, modo cessavit, id non amplius exigente Ecclesia, gratice tamen sanc-